

ZIMNÍ OSMITISÍCOVKOVÉ POKUŠENÍ

ČESKÁ HOROLEZECKÁ EXPEDICE

HANNAH MOUNTAIN OF THE SPIRIT

EXPEDITION MANASLU 8163 M

📷 Jan Krabec

První výškový tábor (5850 m)

Kdo propadne kouzlu hor, těžko jejich vábení odolává. Tak je to i s námi. Sníme o dalších nezapomenutelných dnech prožitých v horách, v hlavách se nám rodí nové a občas i bláznivé plány. Ten poslední, do kterého jsme se pustili, byl koncem loňského roku zimní výstup na osmou nejvyšší horu světa, 8163 m vysoký vrchol Manaslu.

Všechno se seběhlo rychle. Definitivní rozhodnutí, že expedici uskutečníme, padlo teprve v září 2008. Začal kolotoč zařizování, mailování, shánění speciálního zimního vybavení i jednání se sponzory. Času bylo skutečně málo. 5. prosince jsme už odlétali do Nepálu. Vše bylo umocněno tím, že jsme od začátku věděli, že chceme jet v malé operativní skupi-

ně. Nakonec jsme na Manaslu operovali jen ve třech – Milan Wlasák, Pavel Krupička a Jan Krabec. Všichni se zkušenostmi z vysokých hor včetně osmitisícových vrcholů nebo z polárních oblastí. Stáli jsme před obrovskou výzvou, před krokem do neznáma. Cílem se stalo Manaslu. Zimní Manaslu! Proč zimní výstup? Právě proto, že jsme od návratu z Gasherbrumu II (Honza v roce 2006 a Milan o rok později) hledali cestu a plán, který by byl správnou motivací. Navíc jsme věděli, že se o zimní expedici na osmitisícovku dosud nikdo z českých horolezců nepokusil. Nezasťiráme, že i v České republice je řada podstatně zkušenějších lezců, než jsme my. Kladli jsme si otázku, jestli na takhle náročnou akci skutečně máme. Pokušení zkusit nové a téměř neprobádané však zvítězilo nad ne-

známem, nad obavou z třesutého mrazu, několikátýdenního osamění v zajetí ledu, sněhu a větru. Tak se zrodil plán Hannah Mountain of the Spirit Expedition, Manaslu 8163 m, The First Czech 8000 Winter Ascent.

Nechci se pouštět do popisování příprav a průběhu expedice. Tyto informace najdou případní zájemci na oficiálních expedičních stránkách www.manaslu.arctica.cz. Jsem si jistý, že atmosféru i dřinu, kterou jsme na Manaslu a potom i během treku v údolí řeky Budhi Gandhaki zažívali, velmi dobře vystihnou fotografie. Smysl tohoto pojednání vidím spíš ve shrnutí našich cílů a předpokladů, se kterými jsme na expedici odjížděli, a jejich následné porovnání s průběhem expedice i zkušenostmi, které jsme v re-

Manaslu (8163 m)

álném prostředí zimního Himálaje načerpali.

– Jak jsem se již zmínil, expedici jsme plánovali v maximálně operativní malé skupině s vědomím, že budeme po celou dobu odkázáni jen sami na sebe a budeme se muset jeden na druhého sto procentně spolehnout.

– Jako výstupovou trasu jsme zvolili tzv. Japonskou cestu prvovýstupců ze severozápadu.

– Na kopci jsme chtěli působit bez jakéhokoliv velkého expedičního zázemí a cizí pomoci. Počítali jsme, že si vše „odpracujeme“ sami. Od začátku až do konce.

– Předpokládali jsme lezení co možná nejlehčím stylem, přestože bylo zřejmé, že se postupnému budování výškových táborů a právě výstupové trasy nevyhneme, a to nejen kvůli aklimatizaci.

– Chystali jsme se lézt na vysokou horu v období, kdy zcela jistě nebude obsypaná horolezci a komerčními expedicemi. Široko daleko budeme skutečně jen my tři a dva naši nepálské pomocníci v základním táboře. Nakonec byly v celém Nepálu pouze tři horolezecké expedice, a to na Makalu, Ama Dablam a my na Manaslu.

– Byli jsme hodně zvědaví, jak obstojíme v těch nejtvrdějších přírodních podmínkách nepálské zimy na osmém nejvyšším vrcholu světa.

– Dosažení vrcholu pro nás ani v případě této expedice rozhodně nebylo jediným cílem. Hlavním cílem bylo vrátit se v pořádku dolů, neumrznout ani neomrznout a poměřit své síly a zkušenosti s tvrdými zimními podmínkami.

– Od začátku bylo samozřejmostí vše uskutečnit bez kyslíkových přístrojů a výškových nosičů.

– Kromě samotného lezení nás lákalo i poznání nového nepálského údolí a života v něm.

Je asi pochopitelné, že jsme nechtěli ponechat nic náhodě. Informace o podmínkách na Manaslu a zejména ve výstupové cestě jsme sháněli velmi intenzivně. Velkým pomocníkem byl internet, ale nedocenitelné byly zejména rady našich kamarádů, kteří na Manaslu lezli. František Kolář z Chomutova byl členem po-

Manaslu z osady Samagaon

slední úspěšně české expedice na Manaslu na podzim roku 2006. Poskytl nám fotografie i podrobný popis cesty, jak vypadala před dvěma roky. Velmi cenné byly rady od průkopníka zimního lezení v Himálaji Krzysztofa Wielickiho. Krzysztof vedl dosud jedinou zimní expedici na Manaslu. 12. 1. 1984 stanuli na vrcholu Maciej Berbeka a Ryszard Gajewski. Měli jsme i „čerstvé“ informace z Nepálu o situaci ve výstupové cestě během podzimní sezóny.

– Připravovali jsme se na velký a trvalý mráz, který se měl během prosince stupňovat. V horních partiích mohl být dokonce -40 až -50 °C. – Velkým nepřítelem měl být silný vítr. I ten měl během prosince sílit.

– Věděli jsme, že podzim byl v celé oblasti poměrně hodně bohatý na sníh, ale na druhou stranu nás „uklidňovalo“, že na Manaslu působilo 28 expedic, což představovalo 300 – 400 horolezců. Věřili jsme, že po nich musely zůstat alespoň zbytky cesty, kterou postupovali.

– Počítali jsme s poměrně stabilním slunečným počasím, které se koncem prosince a začátkem ledna může začít kazit a pravděpodobně bylo i sněžení.

– Ani v základním táboře se nedal očekávat velký teplotní komfort. Krzysztof třeba tvrdí, že psychicky zvládnout trvalý mráz, vítr, nepohodlí a navíc i krátké dny, je na zimních expedicích jeden z důležitých předpokladů úspěchu.

– Námi zvolená výstupová cesta je poměrně často vystavována pádu lavin. I Pavel nám potvrdil, že je sněžení a akutní lavinové nebezpečí uvěznilo ve výškovém táboře. Manaslu je statisticky lavinově jedna z nejproblematictějších osmitisícovek.

– Největší technické problémy nás při lezení měly čekat mezi 1. a 2. výškovým táborem, kde je třeba proklíkovat ledopádem, najít cestu mezi trhlinami a jednotlivými patry sněhových polí a k tomu všemu překonat velký výškový rozdíl (5800 m – 6800m).

– Krzysztof nám doslova říkal, abychom nepodcenili výbavu pro lezení a jistění v ledu. V zimě nebývá moc sněhu a firnu, ale naopak vše je velmi tvrdé až ledovaté.

To, že jsme expedici museli předčasně ukon-

čit a k vrcholu jsme se skoro ani nepřiblížili, není žádným tajemstvím. Na naši obhajobu si ale dovolím uvést několik faktů. – Jsme si jisti, že přes drobné problémy s dýcháním jsme byli dobře fyzicky připraveni a chybu jsme neudělali ani při aklimatizaci. Výška nám problémy nedělala.

V základním táboře a výše jsme strávili 20 dní (dalších 10 dní navíc jsme měli v rezervě, ale nebylo, jak je využít). Za 20 dní lze při troše štěstí v běžné lezecké sezóně, kdy je cesta vyfiovaná, vylézt na vrchol. To máme vyzkoušené. – Z těchto 20 dní jsme v základním táboře pobývali 7 dní, které byly nutné pro aklimatizaci, odpočinek a na konci k balení tábora. Zbytek pak ve výstupové cestě. V kritických místech mezi C1 (5850 m a 6000 m), která jsme nakonec neprošli, jsme hledání schůdného terénu věnovali 5 dní.

A s čím jsme se z Nepálu vrátili? Kdo by čekal zklamání, toho nepotěším. Vrátili jsme se sice bez vrcholu, ale bohatší o nové zkušenosti a hlavně plni dojmů z Nepálu v podobě, kterou jsme ani nečekali, že ještě existuje. Zimní lezení na kopci, který jsme měli jen sami pro sebe, nás i přes všechny problémy vyloženě nadchlo a možná ještě hlubší dojmy v nás zanechalo celé údolí řeky Budhi Gandhaki a lidé v něm žijící, tak jak jsme je poznali na zpátečním treku. Pro případné další „pokušitele“ bych naše zkušenosti v bodech shrnul.

– Počasí v Nepálu bylo na začátku zimního období velmi stabilní, slunečné a suché. V nižších polohách treku by se dalo přirovnat k našemu babímu létu. V nadmořských výškách nad 3500 m nás ale provázely noční mrazy a ani přes den už to na kraťasy nebylo. Během prosince se navíc skutečně rapidně ochlazovalo.

– V základním táboře se noční teploty pohybovaly kolem -15 °C, v C1 pak dosahovaly až -30 °C. Raději si ani nepředstavujeme, co by následovalo v dalších táborech. Pokud svítilo sluníčko, bylo v základním táboře relativně příjemně a i během výstupu většinou nebylo třeba přehnaně vrstvit oblečení. To však byla vždy

Hledání cesty v ledovém bludišti

otázka maximálně 4 hodin denně. Jakmile slunce zakryly mraky nebo zůstal člověk stát, byla rychle zima. V C1 se ve stínu teplota celý den držela na -20°C . Jednalo se ale o mráz na-prosto suchý a pro tělo výrazně přijatelnější, než vlhké mrazy u nás.

– Chvilí nám trvalo, než jsme se přizpůsobili krátkému dni. Čas na lezení i eventuální přípravu materiálu byl přes den vždy hodně krátký. Za tmy se díky mrazu nedalo více méně dělat nic víc, než ležet ve spacáku.

– Bohužel se ani jeden z nás nevyhnul „popálení“ průdušek, které způsobil permanentně a hlavně v noci vdechovaný extrémně chladný a suchý vzduch. Díky tomu jsme se víc než obvykle potýkali s dráždivým kašlem.

– Sněhové srážky jsme nezaznamenali. Starý sníh ležel přibližně od 5000 m. Co se týče onoho velkého množství sněhu ve výstupové cestě kolem prvního výškového tábora, máme dvě hypotézy, proč nám zkřížil cestu. Buď je to prostě v tomto období běžný stav, sníh je do kotle na severní straně Manaslu sfoukáván jižními větry z horních partií kopce každoročně a my jsme prostě měli nedostatečné informace. Nebo se jednalo o naprostou anomálii podzimu 2008, kdy napadlo velké množství sněhu a díky nastupující zimě už se neměl možnost ztuhnout a také vytvořit pevné „mosty“ přes trhliny. Struktura sněhu byla absolutně nesoudržná. Těžko popisovat, v jak sytké hmotě jsme se pohybovali. To se musí zažít.

– Vitr byl všudypřítomný, sílil během prosince, ale byli jsme připraveni na horší. Žádné vichřici jsme za celou expedici nečelili. Podle toho, jak se většinu dní tvořily sněhové „prapory“ na západním hřebeni od sedla (6600m) až k vrcholu, dalo se předpokládat, že teprve nahoře bychom si s větrem užili své.

– Jedním z největších překvapení pro nás bylo, že po podzimních expedicích a jejich výstupové cestě nezůstala nad C1 ani stopa. Během necelých 2 měsíců sníh a padající seraky vše změnily. O to bylo ale naše snažení opravdovější.

– Kromě sněhu byly našim největším nepřítelem gigantické trhliny. Ty se nakonec staly hlavním důvodem, proč jsme expedici předčasně ukončili. V době, kdy jsme na Manaslu působili, nebylo možné je bez žebříků překonat. Zajímavé a nečekané pro nás bylo sledování pohybů ledovce v dolních relativně plochých partiích. Na začátku expedice jsme ledovec považovali za lehce sjízdný i na lyžích. Po třech týdnech jsme ale přeskakovali řadu trhlín v šíři přes půl metru.

– Některá místa výstupové cesty před nástupem na ledovec, která jsme v prvních dnech procházeli „suchou“ nohou bez maček, se

v průběhu expedice změnila v ledová pole. Situace se horšila ze dne na den a při posledním návratu do BC jsme vážně zvažovali vrátit se šroubů a jištění v exponovanějších úsecích.

– Kromě speciálního horolezeckého vybavení je třeba velmi nízké teploty zohlednit i při volbě řady drobností. Třeba zamrzlý uzávěr u termosky s čajem mi přidělal hodně vrásek na čele. Skoro zbytečná byla permanentně zamrzlá pasta na zuby, stejně tak například opalovací krém, šampon, kečup, hořčice a další. Starosti měli kuchaři, třeba se zeleninou, vajíčky a podobně, aby je uchovali bez přemrznutí. Na druhou stranu jsme se nemuseli obávat masa, které nám kuchaři připravovali k jídlu, a i slivovice měla kdykoliv správnou teplotu.

– Zimní podmínky na Manaslu byly bez přehánění hodně extrémní. Zadarmo jsme nedostali absolutně nic. Na druhé misce vah ale bylo kouzlo lezení, které se v sezóně v technicky lehčích cestách na osmitisícovkách nalézt nedá. Pro nás byla expedice nezapomenutelným zážitkem a zkušeností, kterou plně doceníme nejspíš až na dalších akcích. Milan s Pavlem je určitě využijí na chystané výpravě k Jižnímu pólu.

– A ještě krátce o našem návratu do Kathmandu. Podle našeho názoru je trek kolem Manaslu možná jedním z posledních, kde lze ještě zažít Nepál relativně neposkvrněným turistickým ruchem. Chybí zde jakékoliv zázemí, které by turistům zjednodušovalo život – lodže, čajovny, jídelny... Vše je pouze takové, jak jsou zvyklí místní obyvatelé a jak jim to stačí. My jsme údolím řeky Budhi Gandhaki při zpáteční cestě putovali pouhých 5 dní, krásných a nezapomenutelných 5 dní, které jen podtrhly celý náš nepálský příběh. Otrlým trekařům tento 15 denní náročný trek vřele doporučujeme. Je třeba počítat s expedičním pojetím treku s „plnou polní“, včetně stanů, jídla, vaření...

Co říci závěrem? Snad jen to, že bychom se rádi vrátili. Třeba jen dokončit celý trek, ale kdo ví...

Jak jsme titěrní...

O našich předchozích akcích si můžete přečíst na www.losthorizon.expedition.sk a www.mountainbreath.cz

Členové expedice děkují následujícím společnostem a firmám, bez jejichž pomoci by se expedici nepodařilo uskutečnit: Hannah Czech a. s., SICF s. r. o., Finesa s. r. o., MT. Forest s. r. o., Eurokim s. r. o., S. E. N. marketing a reklama s. r. o., Grafické studio Tečka, Natio media s. r. o., Sport Prima s. r. o. – Asolo, Lasting Sport s. r. o., Abstrakt s. r. o., Městský úřad Stříbro a ww8 expedition group.

Konečně na správném břehu

Vesnička pod Manaslu